

## **Mearrabađa čáhcebire dehálaš čáhceáššit: Bargoprográmma oktan áigetávvaliin ja čoahkkáigeassu deatalaš áššiin dikšunplána 2027-2033 gárvvisteami várás**

Servodaga čáhceávkástallan buktá garvvekeahtá ruossalasvuodaid eará beroštumiid ja árvvuid gaskii. Čáhcebire vuodđoulbmila, buori čáhcedili olaheami ja bajásdoallama, galgá olles áigge vigget eará servodatlaš dárbbuid ektui. Mihttomearrin lea gávdat dássedeattu sierra čáhceávkástallandárbbuid gaskii ja sihkarastit doarvái buorre dási čázi sihke dálá ja boahttevaš sohka buolvvaide. Dát lea eandalii dehálaš industriijalaš sirdašumi ja servodaga nuppástusa ovdánettiin Davvi-Ruoŧas.

Mearrabađa čáhcebire deaivida mánnggaid hástalusaid, mat laktásit servodaga nuppástussii ja industriija ovdáneapmái. Čáziiddikšuneiseválddit atnet dehálažžan sihkarastit buori dási čázi doarvái oazžuma nuppástusproseassa áigge. Infrastruktuvrra buorideamit ja fossiila luoitimiid unnudeapmi leat guovddášis suvdilut ja eanet dálkkádatneutrála servodahkii sirdašuvvama dáfus. Čáhcebires lea maiddái stuorra dárbu buoridan- ja ovddalgihtii eastadandoaimmaide, mat laktásit earret eará čáhcefámu váikkuhusaide, nuoskumii, ruvkedoibmii, fievrridaninfrastruktuvrii, vuovdedollui ja industriijalaš doibmii.

Ruoŧas čáhceáššiid dikšumis vástidit mánnggat eará doaibmit, dego leanastivrat, guovddáš eiseválddit, doaimmahárjeheaddjit, doaibmasuorgeorganisašuvnnat ja dutkanlágádusat. Norrbottena leanastivra doaibmá Mearrabađa čáhcebire čáziiddikšuneiseváldin.

### **Čáziiddikšunguovlu ja dasa oassálastin**

Čáziiddikšunbargu ollašuhtto guđa jagi áigodagain. Juohke dikšunbaji loahpas mearridat čáhcehápmášumiid guoskevaš dikšunplánas, doaibmabidjoplánas ja birasšládjanorpmain. Čáziiddikšuneiseváldi galgá ordnet mánnggaid gullamiid ovdal mearrádusa dahkama, vai buot áššeoasálaččain lea vejolaš buktit oaivilis ja addit mávssolaš dieđu barggu ovddideapmin.

Čáziiddikšuneiseválddit ordnejit gullandilálašvuodaid juohke ođđa dikšunbaji álggedettiin, vai áššeoasálaččat sáhttet oassálastit čáziiddikšunbargui ja váldit beali gárvvistuvvon materiálaide. Mearrabađa čáhcebire čáziid dikšunplána vuodđun lea gárvvistuvvon bargoplána jagiid 2027-2033 dikšunplána barggu várás. Bargoplánas, mii lea gullamiid várás, čilgejit čáziiddikšunbarggu bargomuttuin ja áigetávvalis, gullama čuozáhatjoavkkuin, dehálaš mearrádusaid áiggiin, gullama ordnenáiggiin, Mearrabađa čáhcebire guovddáš hástalusain,

Čáziiddikšuneiseválddi identifiseren vuosttassaji doaimmain našuvnnalaš dásis ja dehálaš luoddaválljemiin bargui 2027 rádjai. Gullama deháleamos mihttomearri lea váldit čielgasa, leatgo deháleamos čáhcebarggu guoskevaš hástalusat ja prioriteremat váldon vuhtii.

Bargoprográmmas ožžojuvvon bealiváldimat vuhtiiváldojuvvojit fas joatkkabarggus go gárvvostat dikšunplána, doaibmabidjoprográmma ja birasšládjanorpmaid. Dikšunplána, doaibmabidjoprográmma, birasšládjanorpmaid ja birasváikkuhusaid árvvoštallama 2027-2033 guoskevaš gullan lea plánejuvvon lea álgomuttus jagi 2026 gaskkamuddui. Dat nannejuvvojit juovlamánus 2027.

## **Mearrabađa čáhcebire čáhceresurssat**

Mearrabađa čáhceresurssat leat mearkkašahtti ja stuorra oassái buori šlájas. Mánngat čáhcehápmášumiid leat olbmo doaimmaid váikkuhusaid vuolde, mii váikkuha čáhcefuolahussii ja čázis eallán ealliide ja šattuide. Okta mearrabađa hástalusain lea, ahte čáhceáššiid galggašii váldit vuhtii ain viidáseappot servodatplánemis ja virgeoapmahašdoaimmas. Fysalaš doaibma dego golgadanmáđijaid buhtisteapmi, buođuid ceggen, eana goikadeapmi ja historjjálaš jávrriid coahkudeamiid leat dábálaččat sivvan dasa, ahte Mearrabađa čáhcebire čáhcehápmášumiid dilli ii álo leat buorre.

Čáhcebire buot jávrriid ja čázádagaide árvvoštallet leat šaddan eallisilbba ja PBDE váikkuhusaide, mat levvet eanaš dálkkádatnuoskeluoitimiid bokte. Čáhcebire vuodđočáhcehápmášumiid čáhcešlájja ja meari gávnnaht leat eanaš oassái buorrin.

## **Mearrabađa čáhcebire čáziiddikšunbarggu dehálaš áššit**

Mearrabađa čáhcebires leat mearkkašahttihástalusat čáziiddikšumis, dego čáhcefámu ja ruvkedoaimma váikkuhusat, mat gokčet stuorra oasi Ruota šleađgabuvttadeamis ja bruttoálbmotbuktagis. Ruoná sirdašupmi buktá ođđa ealáhusaid, mat váikkuhit čázádagaide, muhto leat vealtameahtumat servodaga doaibmama dáfus. Industrijálaš sirdašupmi fossiilafriddja servodahkii gáibida stuorra investeremiid ja huksema, mii lasiha čázádagaide čuohtán váikkuhusaid. Čáziiddikšuneiseválddi doaibman lea sihkkarastit, ahte čáhcefámu biraseavttut dárkkistuvvojit ja ahte ovttasbargu sierra virgeoapmahaččaid ja gielddaid gaskkas doaibmá.

Juhkančáhci boahť eanaš vuodđočáhcehápmášumiin, ja dan suodjaleapmi gáibida bearráigeahču ja suodjalanplánaid. Birasbearráigeahčus oažžut dehálaš dieđu čáziideamet dilis

ja čáziide čuohcán váikkuhusaid árvvoštallamiidda, earret eará giera- ja vuodđočáhcehápmášumiid dili klassifiseremii, muhto čáziid bearráigeahču lea dál reahkkátmeahtun. Ruotta galgá joatkit giera- ja vuodđočáziid bearráigeahču ovddideami, vai vai čáziiddikšunbarggu dárbbuid sáhhtá dávistit ain buorebut.

Čázi mearkkašumi ja buori čáhcešlájá buktán servodatlaš ávki galgá leat buot áššiid vuodđun go doaibmajut vuodđuduvvojit. Lassin našuvnnalaš ovttasbargu Norggain ja Suomain lea dehálaš, seammá maddái báikkálaš ovttasbargu čáhcepolitihkkáriiguin ja čáhceráđiiguin. Dálkkádatrivdan váikkuha čázádagaide ja čáziiddikšuma eavttuide, nuba dárbbášat vuogáiduvvandoaimmaid ja ovttasbarggu sierra sektoriid gaskkas.